

Международна научна конференция

**ЖИВОТ В ПРЕХОД НА РИМСКАТА ГРАНИЦА:
ДОЛНИЯТ ДУНАВ ПРЕЗ IV–VII В.**

10–12 април 2025 г.

Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Ректорат, зала 1

International Scientific Conference

**LIFE IN TRANSITION ON THE ROMAN BORDER:
THE LOWER DANUBE, 4th–7th CENTURIES**

April 10th–12th, 2025

Sofia University „St. Kliment Ohridski“, Rectorate, Hall 1

ФОНД
НАУЧНИ
ИЗСЛЕДВАНИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

ЦСВП “Проф.
Иван Дуйчев”

М S

Конференцията е част от проект “Граници и културни модели: езичество vs християнство в контактната зона на Дунавския лимес (Скития и Втора Мизия през IV–VII в.)”, финансиран от ФНИ на МОН, Договор № П-06-Н-60/10.

10 АПРИЛ – ЗАЛА 1, РЕКТОРАТ // APRIL 10TH – HALL 1, RECTORATE

09.30–10.00: *Официално откриване* от проф. д-р Георги Вълчев (Ректор на Софийския университет „Св. Климент Охридски“) и проф. д.ф.н. Вася Велинова (Директор на ЦСВП „Проф. Иван Дуйчев“)

Welcoming words from Georgi Valchev, Prof., PhD (Rector of Sofia University “St. Kliment Ohridski”) and Vassya Velinova, Prof., DSc (Director of the Center for Slavo-Byzantine Studies “Prof. Ivan Dujčev”).

Първо заседание: *Отстъпващите култове – края на езическия религиозен модел*

First session: *Receding cults – the end of pagan religious model*

Водещ: **Сергей Торбатов** // *Moderator:* **Sergey Torbatov**

10.00–10.15: **Dilyana Boteva-Boyanova / Диляна Ботева-Боянова** – *On the 4th century AD Sabazios’ ivory hand from South Dobrudzha Region // За ръката на Сабазий от слонова кост от региона на Южна Добруджа, IV в.*

10.15–10.30: **Цветозар Йотов / Tzvetozar Yotov** – *Култът към Гликона в римските провинции на Балканите // The cult of Glycon in the Balkan provinces of the Roman Empire.*

10.30–10.45: **Bilyana Torbatova / Биляна Торбатов** – *The end of the pagan cult infrastructure in the Province of Scythia (according to the archaeological data) // За края на езическата култова инфраструктура в провинция Скития (по археологически данни).*

10.45–11.00: **Alexander Ivanov / Александър Иванов** – *Christianization of the Diocese of Thrace: Urban landscapes // Християнизация на градовете в диоцез Тракия.*

11.00–11.15: *Дискусия // Discussion.*

11.15–11.45: *Кафе-пауза // Coffee pause.*

Второ заседание: *Настъпващата нова духовност – налагащото се християнство*

Second session: *New spirituality advances – the expanding Christianity*

Водещ: **Елио Хобдари** // *Moderator:* **Elio Hobdari**

11.45–12.00: **Георги Атанасов / Georgi Atanasov** – *Специфики на църквите от втората половина на IV и първата половина на V в. в Скития и Втора Мизия // Specifics of the churches from the second half of the 4th and the first half of the 5th century in Scythia and Moesia Secunda.*

12.00–12.15: **Vassil Tenekedjiev / Васил Тенекеджиев** – *Local and ‘imported’ saints in the Diocese of Thrace according to the archaeological evidence, 4th – early 7th century AD // Местни и „вносни“ светци в диоцеза Тракия според археологически свидетелства, IV–VII в. [on-line].*

- 12.15–12.30:** **Albena Milanova / Албена Миланова** – *On the traces of an early Christian basilica in Dionysopolis // По следите на раннохристиянска базилика в Дионисополис.*
- 12.30–12.45:** **Boyan Ivanov, Svetlana Todorova / Боян Иванов, Светлана Тодорова** – *The Shan Kaya cult complex at the foot of the Palmate fortress (preliminary results // Култовият комплекс Шан кая в подножието на крепостта Палмате (предварителни резултати).*
- 12.45–13.00:** *Дискусия // Discussion*
- 13.00–14.30:** *Обяд за участниците в конференцията в клуб-ресторант „Алма матер“ // Lunch for the conference participants at “Alma Mater” Club-Restaurant*

Трето заседание: *Зад стените на укрепленията*

Third session: *Behind the fortresses' walls*

Водещ: Ивайла Попова // Moderator: Ivayla Popova

- 15.00–15.15:** **Sergey Torbatov / Сергей Торбатов** – *The Danubian praesidia of the first Tetrarchs // Дунавските президии на първите тетрарси.*
- 15.15–15.30:** **Constantin Şova / Константин Шова** – *Altinum/Altina: Aspects of fortification on the Danube limes // Алтинум/Алтина: поглед към едно укрепление по Дунавския лимес.*
- 15.30–15.45:** **Julij Emilov, Vladislav Zhivkov / Юлий Емилов, Владислав Живков** – *Almus: Stories of Transformations of a Roman Castellum // Алмус: истории за трансформациите на един римски кастел.*
- 15.45–16.00:** *Дискусия // Discussion*
- 16.00–16.30:** *Кафе-пауза // Coffee pause*

Четвърто заседание: *Пари, стоки и граници*

Forth session: *Money, goods and borders*

Водещ: Диляна Ботева-Боянова // Moderator: Dilyana Boteva-Boyanova

- 16.30–16.45:** **Gabriel Talmaçhi / Габриел Талмацки** – *New archaeological research at Trophaeum Traiani and Histria and the situation of monetary landmarks specific to the 6th–7th centuries AD // Новите археологически проучвания в Тропхеум Траяни и Истрия и ситуацията със специфичните монетни маркери за VI–VII в.*
- 16.45–17.00:** **Lili Grozdanova / Лили Грозданова** – *Digital borders of traditional research object: The case of DigiDeultum // Дигитални граници на традиционен обект на изследване: случаят на DigiDeultum.*
- 17.00–17.15:** **Николай Русев / Nikolay Russev** – *Икономическо развитие и търговски контакти на Залдара в периода IV–VII в. // Economic development and trade contacts of Zaldara, 4th–7th centuries.*

- 17.15–17.30:** *Дискусия // Discussion*
- 18.00:** *Представяне на тематична постерна изложба (Централно фоайе пред Аулата) // Presentation of a thematic poster exhibition (Central lobby in front of Magna Aula).*
- 18.30:** *Коктейл за участниците в конференцията // Cocktail for the conference participants*

11 АПРИЛ – ЗАЛА 1, РЕКТОРАТ // APRIL 11TH – HALL 1, RECTORATE

Пето заседание: *В Добруджа след края на Античността*

Fifth session: *In Dobrudja after the end of Antiquity*

Водец: Албена Миланова // Moderator: Albena Milanova

- 10.00–10.15:** **Ивайла Попова / Ivaıyla Popova** – *През чужди очи: Западът оглежда Добруджа, XV–XIX в. // Through foreign eyes: The West looking at Dobrudja, 15th–19th century.*
- 10.15–10.30:** **Даниел Томов / Daniel Tomov** – *Езикова ситуация в Югоизточна Румъния (разпространението на рум. ‘baltă’ „блато“, „кал“ в Добруджанския ареал) // The language situation in Southeastern Romania (The distribution of Romanian ‘baltă’ “swamp”, “mud” in the Dobrudja Region).*
- 10.30–10.45** *Дискусия // Discussion*
- 10.45–11.15:** *Кафе-пауза // Coffee pause*

Шесто заседание: *Границата и нейното дефиниране*

Sixth session: *The Frontier and its definition*

Водец: Цветелин Степанов // Moderator: Tsvetelin Stepanov

- 11.15–11.30:** **Cristina Paraschiv-Talmațchi / Кристина Параскив-Талмацки** – *Dobruja at the end of Antiquity: The effects of Avar-Slavic attacks on the border territory // Добруджа в края на Античността: отражението на аваро-славянските нападения върху граничната зона.*
- 11.30–11.45:** **Yuri Mogařichev, Pavel Kuzenkov / Юри Могаричов, Павел Кузенков** – *The Gothic Diocese in Crimea as an example of an extraterritorial church region of Byzantium // Диоцезът Готия в Крим като пример за екстратериториален църковен регион във Византия [on-line].*
- 11.45–12.00:** **Elio Hobdari, Erikson Nicolli / Елио Хобдари, Ериксон Николи** – *The provinces of Epirus Vetus and Nova: Defining internal borders? // Провинциите Стар и Нов Епир: дефиниране на вътрешни граници?*

- 12.00–12.15:** **Цветелин Степанов / Tsvetelin Stepanov** – *Граничността в юга на днешна Испания (VI–VII в.): историографски обзор и теоретични подходи // The problem of frontiers in the south of Modern Spain (6th–7th centuries): Historiographic overview and theoretical approaches.*
- 12.15–12.30:** **Florin Curta / Флорин Курта** – *Imperial landscapes: Dobrudja and Crimea in the 6th and early 7th centuries // Промени в имперския „пейзаж“: Добруджа и Крим през VI и началото на VII в. [on-line].*
- 12.30–12.45:** *Дискусия // Discussion*
- 12.45–13.00:** *Закриване на конференцията // Conference closing*

12 АПРИЛ – НАУЧНА ЕКСКУРЗИЯ // APRIL 12TH – SCIENTIFIC TRIP

- 8.30–20.30:** *Пътуване до гр. Пловдив с посещение на Малката базилика, Голямата базилика, Форума, Стадиона, Амфитеатъра, хълма Небет тене и Археологическия музей // A trip to Plovdiv, paying visit to: the Small Basilica, the Great Basilica, the Forum, the Stadium, the Amphitheatre, the Nebet Tepe Hill and the Archaeological Museum.*

У Ч А С Т Н И Ц И / P A R T I C I P A N T S

Албена Миланова, доц. д-р // **Albena Milanova**, Assoc. Prof., PhD

Център за славяно-византийски проучвания „Проф. Иван Дуйчев“ – Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Centre for Slavo-Byzantine Studies “Prof. Ivan Dujčev” – Sofia University “St. Kliment Ohridski”

Научни интереси: средновековна археология, история на Византия, селищна организация, средновековна архитектура и скулптура.

Research interests: Mediaeval archaeology, Byzantine history, settlements and landscapes, mediaeval sculpture and architecture.

amilanova@dujcev.uni-sofia.bg

Александър Иванов // **Alexander Ivanov**

Докторант в Софийски университет „Св. Климент Охридски“

PhD candidate, Sofia University “St. Kliment Ohridski”

Научни интереси: Късна античност, урбанизъм, религия, votivни предмети.

Research interests: Late Antiquity, urbanism, religion, votive objects.

alexangelivanov@gmail.com

Биляна Торбатова, д-р // **Bilyana Torbatova**, PhD

Национален археологически институт с музей при Българската академия на науките

National Archaeological Institute with Museum at the Bulgarian Academy of Sciences

Научни интереси: римска археология, езическа култова инфраструктура, антични култови практики.

Research interests: Roman archaeology, pagan cult infrastructure, ancient cult practices.

bil2909@abv.bg

Боян Иванов, д-р // **Boyan Ivanov**, PhD

Регионален исторически музей – Добрич

Regional Museum of History - Dobrich

Научни интереси: археология на Късната античност, Велико преселение на народите, история и археология на Добруджа

Research interests: Late Antique archaeology, Great Migrations Period, History and Archaeology of Dobrudja

Васил Тенекеджиев, гл. ас. д-р // **Vassil Tenekedjiev**, Senior Assist. Prof., PhD

Регионален исторически музей – Варна

Regional Museum of History – Varna

Научни интереси: ранновизантийска и раннохристиянска археология, християнско изкуство и култура.

Research interests: Early Byzantine and Early Christian archaeology, Christian art and culture.

vaten21@gmail.com

Владислав Живков, гл. ас. д-р // **Vladislav Zhivkov**, Senior Assist. Prof., PhD

Национален археологически институт с музей при Българската академия на науките

National Archaeological Institute with Museum at the Bulgarian Academy of Sciences

Научни интереси: Долнодунавски лимес, римска армия, романизация.

Research interests: Lower Danubian limes, Roman army, romanization.

vladislavjivkov@gmail.com

Георги Атанасов, проф. д.и.н. // **Georgi Atanasov**, Prof., DSc

Регионален исторически музей – Силистра

Regional Museum of History – Silistra

Научни интереси: Късноантична и средновековна християнска история и археология, средновековният Дръстър, средновековни български крепости в Добруджа, етнодемографски промени в Североизточна България, късноантични и средновековни скални манастири в Североизточна България.

Research interests: Late antique and mediaeval Christian history and archaeology, the Mediaeval Drastar, mediaeval Bulgarian fortresses in Dobrudja, ethno-demographic changes in Northeastern Bulgaria, late antique and mediaeval rock monasteries in Northeastern Bulgaria.

geoatal@abv.bg

Даниел Томов, ас. д-р // **Daniel Tomov**, Assist. Prof., PhD

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Sofia University “St. Kliment Ohridski”

Научни интереси: сравнително езиковедие, румънски език и култура.

Research interests: comparative linguistics, Romanian language and culture.

djtomov@uni-sofia.bg

Диляна Ботева-Боянова, проф. д.и.н // **Dilyana Boteva-Boyanova**, Prof., DSc

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Sofia University “St. Kliment Ohridski”

Научни интереси: история и култура на древна Тракия, тракийски култове и светилища, нумизматика, епиграфика, Римска империя (I–III в. сл. Хр.).

Research interests: history and culture of Ancient Thrace, Thracian cults and sanctuaries, numismatics, epigraphy, Roman Empire (1st–3rd centuries AD).

boteva@uni-sofia.bg

Ивайла Попова, проф. д-р // **IvaYla Popova**, Prof., PhD

Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Исторически факултет

Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Faculty of History

Research interests: Medieval European history and culture, Byzantine and Mediaeval Balkan history and culture, multicultural interaction.

ilpopova@uni-sofia.bg

Лили Грозданова, гл. ас. д-р // **Lili Grozdanova**, Senior Assist. Prof., PhD

Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Исторически факултет

Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Faculty of History

Научни интереси: дигитална нумизматика и хуманитаристика; римско провинциално монетосечение; периодът на “войнишките императори”.

Research interests: digital numismatics and digital humanities; Roman provincial coinage; the period of the "soldier emperors".

lily.grozdanova@gmail.com

Николай Русев, д-р // **Nikolay Russev**, PhD

Национален институт за недвижимо културно наследство – София

National Institute of Immovable Cultural Heritage – Sofia

Научни интереси: керамика и керамично производство, амфори и лампи от римската епоха и късната античност.

Research interests: ceramics and ceramic production, Roman and Late Antique amphorae and lamps.

nikolairrusev@abv.bg

Светлана Тодорова // **Svetlana Todorova**

Докторант в Национален археологически институт с музей при Българската академия на науките

PhD candidate, National Archaeological Institute with Museum at the Bulgarian Academy of Sciences

Научни интереси: селищната система в Североизточна България през римската епоха.

Research interests: the settlements in Northeastern Bulgaria during the Roman Age.

svetla_p_todorova@abv.bg

Сергей Торбатов, проф. д-р // **Sergey Torbatov**, Prof., PhD

Национален археологически институт с музей при Българската академия на науките

National Archaeological Institute with Museum at the Bulgarian Academy of Sciences

Научни интереси: Античност и Късна античност, историческа география, селищна структура, военна организация, фортификация, пътна система, култово строителство и култови практики, нумизматика, епиграфика.

Research interests: Antiquity and Late Antiquity, historical geography, settlement structure, military organization, fortification, road system, cult construction and cult practices, numismatics, epigraphy.

torbatov@abv.bg

Цветелин Степанов, проф. д.н. // **Tsvetelin Stepanov**, Prof., DSc

Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Философски факултет
Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Faculty of Philosophy

Научни интереси: история и култура на средновековна България, история и култура на Византия и Западна Европа, история и култура на т.нар. степна империя, история и култура на кавказките народи.

Research interests: history and culture of Mediaeval Bulgaria, history and culture of Byzantium and West Europe, history and culture of the so-called Steppe Empire, history and culture of the Caucasian peoples.

stepanov@phls.uni-sofia.bg

Цветозар Йотов // **Tzvetozar Yotov**

Докторант в Софийски университет „Св. Климент Охридски“
PhD candidate, Sofia University “St. Kliment Ohridski”

Научни интереси: писмени извори, антична и средновековна история и археология, история на религиите, езическа митология, антична гръко-римска култура, християнска култура.

Research interests: written sources, ancient and mediaeval history and archaeology, history of religions, pagan mythology, ancient Graeco-Roman culture, Christian culture.

tzvetozar_yotov@abv.bg

Юлий Емилов, гл. ас. д-р // **Julij Emilov**, Senior Assist. Prof., PhD

Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Исторически факултет
Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Faculty of History

Научни интереси: политически процеси и културни трансформации в Източните Балкани през последните столетия от късната желязна епоха (III–I в. пр. Хр.) и в началото на римския период (I–II в. сл. Хр.).

Research interests: political processes and cultural transformations in the Eastern Balkans during the last centuries of the Late Iron Age (3rd–1st centuries BC) and the early Roman period (1st–2nd centuries AD).

j.emilov@uni-sofia.bg

Constantin Şova, PhD // **Константин Шова**, д-р

Museum of National History and Archaeology – Constanța
Музей за национална история и археология – Констанца

Research interests: Early Middle Ages in Southeastern Europe, settlements and defensive structures.

Научни интереси: Ранно средновековие в Югоизточна Европа, селища и фортификация.

sova_costin@yahoo.com

Cristina Paraschiv-Talmațchi, PhD // **Кристина Параскив-Талмацки**, д-р

Museum of National History and Archaeology – Constanța
Музей за национална история и археология – Констанца

Research interests: Early Middle Ages in Southeastern Europe (8th–11th centuries): ceramics, settlements, defensive system, populations' migrations (7th–11th centuries).

Научни интереси: Ранно средновековие в Югоизточна Европа (VIII–XI в.): керамика, селища, фортификация, миграционни процеси (VII–XI в.)

ctalmațchi@gmail.com

Elio Hobdari, PhD // Елио Хобдари, д-р

Institute of Archaeology, Academy of Sciences of Albania

Археологически институт при Албанската академия на науките

Research interests: Late Antiquity and Mediaeval period, Christian monuments, Christian topography, Graeco-Roman architecture, Byzantine architecture.

Научни интереси: Късна античност и Средновековие, християнски паметници, християнска топография, гръко-римска архитектура, византийска архитектура.

elhobdari@gmail.com

Erikson Nikolli // Ериксон Николи

Institute of Archaeology, Academy of Sciences of Albania

Археологически институт при Албанската академия на науките

Research interests: landscape archaeology, transformation patterns of hinterland settlements in Albania, ecclesiastical architecture, Late Antique glass vessels.

Научни интереси: ландшафтна археология, модели на трансформация на вътрешните селища в Албания, църковна архитектура, стъклени съдове от Късната античност.

nikolli60@gmail.com

Florin Curta, Prof., PhD // Флорин Курта, проф. д-р

University of Florida

Университет на Флорида

Research interests: mediaeval history and archaeology of Central, Eastern and Southeastern Europe between ca. 500 and ca. 1300.

Научни интереси: средновековна история и археология на Централна, Източна и Югоизточна Европа между ок. 500 и ок. 1300 г.

fcurta@ufl.edu

Gabriel Talmaçhi, Assoc. Prof., PhD // Габриел Талмацки, доц. д-р

Museum of National History and Archaeology – Constanța

Музей за национална история и археология – Констанца

Research interests: Antique archaeology and numismatics.

Научни интереси: Антична археология и нумизматика.

gtalmatchi@yahoo.com

Pavel Kuzenkov, Assoc. Prof., PhD // Павел Кузенков, доцент, д-р

Institute of Social Sciences and International Relations – Sevastopol State University

Институт за социални науки и международни отношения – Севастополски държавен университет

Research interests: history of Byzantium.

Научни интереси: история на Византия.

pk407@mail.ru

Yurii Mogarichev, Prof., DSc // Юри Могаричов, проф. д.и.н.

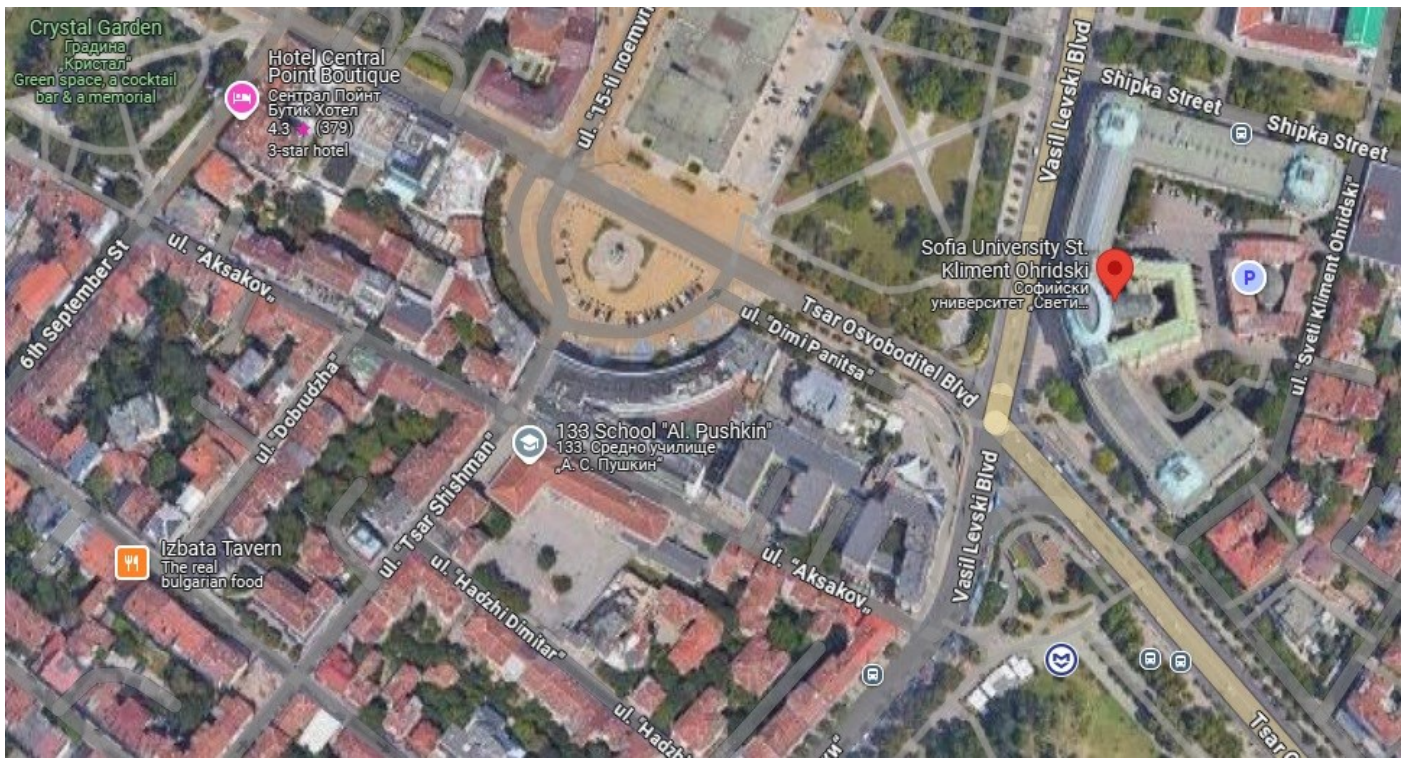
Institute of History and Archeology of Byzantium and the Black Sea area – Sevastopol State University

Институт по история и археология на Византия и Черноморския регион – Севастополски държавен университет

Research interests: history and archeology of Medieval Crimea.

Научни интереси: история и археология на средновековен Крим.

mogara@rambler.ru

Софийски университет „Св. Климент Охридски“, бул. Цар Освободител 15, София 1504
Sofia university “St. Kliment Ohridski”, 15 Tzar Osvoboditel Blvd., Sofia 1504